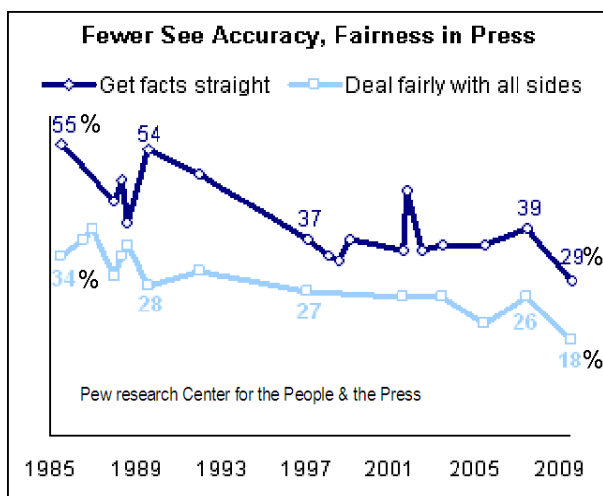

Bescherming?

De verzekeringen van hoogwaardigheidsbekleders dat de recessie is afgelopen en dat de weg omhoog nu zal worden ingeslagen doen onwillekeurig denken aan de optimistische berichten die allerlei ambtsdragers verspreiden in 1930. Toen was het zo dat de echte economische ellende nog moest komen.

Sceptis aangaande de betrouwbaarheid van de huidige nieuwsvoorziening beperkt zich niet tot hier en daar een zonderlinge somberaar. In de VS bij voorbeeld is door het het Pew research Center for the People & the Press onderzocht in hoeverre de bevolking de berichtgeving van de officiële media nog vertrouwd. Het resultaat was onthutsend; een aanzienlijke meerderheid van de ondervraagden gaf aan vraagtekens te zetten bij de betrouwbaarheid en integriteit van de verspreide informatie. Steeds meer mensen in de VS lijken niet meer in staat te zijn de eigen waarnemingen, die sporen met de werkelijke werkloosheid van ruim 20% van de beroepsbevolking, te rijmen met de door de overheid verschaft cijfers (9,7%). Er is sinds men in 1985 startte met dit soort onderzoek sprake van een groeiend wantrouwen.

Een instituut zoals SGS (Shadow Government Statistics), dat er een "business" van maakt door de overheid bewust gemanipuleerde statistieken te corrigeren, voorziet kennelijk in een behoefte.

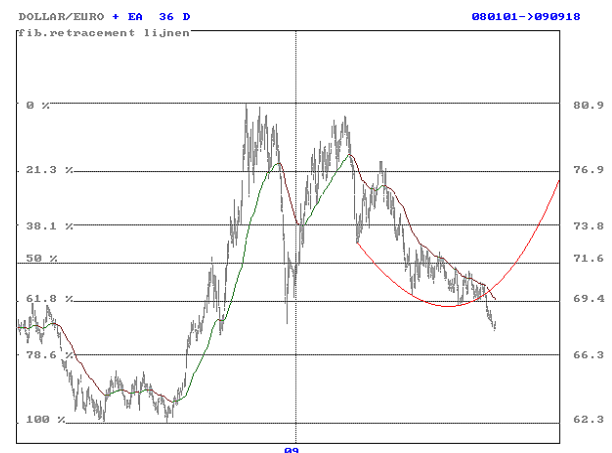
De crisis van 1929 had zijn oorsprong in de financiële sector. De overheid vond het destijds nodig de daaropvolgende recessie actief te bestrijden. Medio 1930 werd ter ondersteuning van de industrie de "Smoot-Hawley Tariff Bill" door het congres gelooft. Daardoor werd het mogelijk de Amerikaanse Industrie met invoerheffingen te beschermen tegen buitenlandse concurrentie. Het resultaat was, wellicht onverwacht voor de beleidsmakers, spectaculair en tegelijkertijd triest. De import van industriële goederen viel nagenoeg weg. Overheden elders reageerden snel. Een golf van protectionisme spoelde over de wereld. Het uiteindelijke gevolg was een volledige ineenstorting van de wereldhandel (1929-1932: -65%) en een overal om zich heen grijpende werkloosheid (in de VS meer dan 25%). Het was vooral de overheidsbemoeienis en het daardoor uitgelokte protectionisme die de recessie deed overgaan in een depressie.

De elfde september dreigt een beladen datum te worden. In 2001 sneuvelden de "twin towers". Vorig jaar werd op die datum de stop er door de concurrentie uitgetrokken bij o.a. Lehman brothers en dit jaar kondigde president Obama, uitgerekend op elf september, aan dat de invoerrechten op autobanden uit China drastisch (+35% op de bestaande 4%) zouden worden verhoogd.

Na een aanvankelijke terugval van 35% in 2008-2009 liet de wereldhandel daarna een "rebound" zien. Aanvullen van voorraden en stimulering van de aan structurele overcapaciteit lijdende auto-industrie hadden een, voorlopig vooral cosmetisch, effect.

De nu afgekondigde protectionistische maatregel is niet ongevaarlijk. Het is, het verleden in aanmerking nemend, niet uitgesloten dat de Amerikaanse "bandenmaatregel" een serie ongewenste gebeurtenissen op gang zal brengen.

De zin van de maatregel ontgaat niet alleen degenen die zich zorgen maken over de mogelijkheid van een handelsconflict. De banden die onder de gewraakte tariefverhoging vallen zijn z.g. "low end" producten. Veel van de productie daarvan was al verplaatst naar Azië. De te verwachten winst in termen van werkgelegenheid in de VS is derhalve gering. Het getuigt, als men goede relaties nastreeft, van weinig diplomatiek vernuft een ruzie met de belangrijkste handelspartner te riskeren voor een weinig opleverende maatregel.

De ontwikkeling van de dollar lijkt te passen in de protectionistische denkwereld van de Amerikaanse overheid. Een gecontroleerd lage dollar betekent immers een ondersteuning van de Amerikaanse producenten en een geleidelijke afbouw van schuld. Met het doorbreken van een steun op 69,4 ligt de weg naar beneden open. Een vrije val van de dollar en dat is beneden 62 eurocent een mogelijkheid, is een reëel en onaantoonbaar risico.

Protectionisme is een gevaarlijke vorm van economisch gedrag. Omdat andere partijen moeten volgen veroorzaakt de eerste daad van openlijk economisch nationalisme meestal een niet controleerbare kettingreactie. Achterblijven is, als het proces is gestart, geen optie. Het heeft immers geen zin als enige "vrijhandelaar" over te blijven in een omgeving van "beschermd" markten.

De Chinese reacties zijn voorlopig gematigd; de VS worden in een officiële boze reactie beschuldigd van protectionisme en handelen in strijd met verdragen. De WTO (World Trade Organisation) onderschrijft de Chinese bezwaren. Een VS-claim van dumping wordt niet als voldoende onderbouwing van een tariefverhoging c.q. inbreuk op verdragen beschouwd. Als directe vergelding wordt gedacht aan beperking van de Chinese import van Amerikaanse kippen en auto's. Dwangmiddelen hebben de Chinezen, als het conflict escaleert, voldoende. Men kan, als de besprekingen van de G20 in Pittsburgh niets opleveren, o.a. overwegen:

- Amerikaanse treasuries niet meer af te nemen, of ze zelfs op grote schaal te dumpen. In beide gevallen kan de dollar zeer snel waarde verliezen.
- derivaten te gebruiken om het Amerikaanse financiële systeem de genadeklap te geven. Bob Chapman van International Forecaster wijst op de mogelijkheid voor de Chinezen OTC derivaten (Over The Counter) niet te honoreren. Het betreft vooral shortposities in goud en zilver. In dat geval zouden bijna alle COMEX (COMmodity EXchange) posities in goud en zilver "naakt" zijn.
- blokkeren van de uitvoer van "rare earths" (zeldzame metalen, 95% daarvan wordt geproduceerd in China) naar de VS.

De animositeit tussen de VS en China wordt ondertussen steeds openlijker. Opmerkelijk is dat een handelsoorlog tussen deze landen gemakkelijk het voorlopig einde van de globalisering, die voor sommige financiële instellingen (en landen) zo profijtelijk is geweest, kan betekenen.

Een financiële crisis hoeft niet te leiden tot een wereldwijde depressie; meestal wordt, als er geen procesverstorende overheid bij betrokken is, de schade hersteld door een min of meer reguliere recessie. Een economische oorlog tussen de twee grootste handelspartners van de wereld is iets van een andere orde.

Bescherming? What's in a name.